

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Nina Glebe, (ningl1), Kurator leg Hälso o

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Giltig från: 2024-04-12

Giltig till: 2026-04-11

Ombud för barnets rättigheter, SÄS

Sammanfattning

I enlighet med lagtext, Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter och Hälso- sjukvårdslagen (HSL kap 5§7) samt regional riktlinje Barn som anhöriga, ska verksamheterna inom regionen genomsyras av barns rättigheter. Rutinen beskriver ansvarsområden, genomförande och utbildning kopplade till arbetet med barnets rättigheter där även barn som anhöriga ingår [1-3].

Förändringar sedan föregående version

Uppdatering av hänvisningar/länkar. En mer ingående översyn är planerad för samordning med RMR.

Innehållsförteckning

Ombud för barnets rättigheter, SÄS.....	1
Sammanfattning	1
Förändringar sedan föregående version	1
Bakgrund.....	2
Syfte och mål	2
Förutsättningar	2
Ansvar	2
Kurator-och psykologenheten	2
Verksamhetschef	2
Enhetschef.....	3
Ombud för barnets rättigheter	3
All personal på SÄS.....	3
Avgränsningar	3
Uppdragsbeskrivning	3
Uppdraget som förvaltningens samordnare	3
Uppdraget som ombud för barnets rättigheter	3
Avsatt arbetstid för uppdraget.....	4
Prövning av barnets bästa/ barnkonsekvensanalys	4
Genomförande	4
Utbildning för ombud	4
Barn som anhöriga	4

Information	5
Vid dödsfall.....	5
Uppföljning	6
Dokumentinformation.....	7
Referensförteckning.....	7
Länkförteckning.....	7
Övriga länkar	8

Bilagor

- [Barn och ungdomar som anhöriga - Barn- och familjeformulär, SÄS](#)
- [Barn och ungdomar som anhöriga - Handledning vid samtal, SÄS](#)

Bakgrund

Syfte och mål

- Säkerställa att lagstiftning enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) kapitel 5 §7, samt FN:s konvention om barnets rättigheter efterföljs inom förvaltningen.
- Tydliggöra ansvarsförhållanden för verksamhetschef, chefer och samtliga medarbetare.
- Tydliggöra uppdrag för ombud för barnets rättigheter.

Förutsättningar

Barnrättsarbetet i Västra Götalandsregionen (VGR) leds av representanter från avdelning social hållbarhet, koncernkontoret. Den strategiska funktionen stödjer verksamheterna med utbildningsinsatser, information, material och erfarenhetsutbyte.

Ansvar

Kurator-och psykologenheten

Kurator- och psykologenheten utser en samordnare med förvaltningsövergripande ansvar för ombud för barnets rättigheter.

Verksamhetschef

- Är ytterst ansvarig för att barnrättsperspektivet efterlevs inom sin verksamhet.
- Ansvarar för att det finns ombud för barnets rättigheter utsedda inom sitt verksamhetsområde. Antalet ombud kan variera utifrån verksamhetens storlek, organisation och behov.
- Ansvara för utrymme ges för kunskapsspridning från ombud för barnets rättigheter till samtliga medarbetare.
- Ansvarar för att verksamheten följer den regionala riktlinjen [Barn som anhöriga](#).

Enhetschef

Ansvara för att personal ges möjlighet att genomgå utbildningen [Barnkonventionen - från teori och praktik](#).

Ombud för barnets rättigheter

- Har specifik kompetens inom området och är chefen behjälplig i arbetet.

All personal på SÄS

- Med all personal avses **alla** anställda inom Västra Götalandsregionen.
- Har ansvar för att tillgodose barnets rättigheter i sitt arbete.
- **All personal** rekommenderas gå utbildningen [Barnkonventionen - från teori och praktik](#) på lärportalen. Utbildningen ska göras gemensamt i arbetsgruppen under ledning av ombud för barnets rättigheter eller chef.

Avgränsningar

Rutinen avser samtliga barn i ålder 0-18 år som på något sätt kommer i kontakt med sjukhuset oavsett om de är patienter, anhöriga eller besökande. All personal ska aktivt medverka till att barnrättsperspektivet blir en naturlig del av vården.

Tillämpliga lagar, föreskrifter eller externa riktlinjer:

- [Lagen \(2018:1197\) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter](#).
- [Hälso- och sjukvårdslagen](#) (2017:30) Kap 5 §7.
- Regional riktlinje [Barn som anhöriga](#).

Uppdragsbeskrivning

Uppdraget som förvaltningens samordnare

Ansvara för samordning av nätverksträffar för ombud för barnets rättigheter vid SÄS samt möjliggöra samverkansformer mellan hälso- och sjukvård, kommuner och idéburna organisationer. Samordnaren är kontaktperson gentemot avdelning social hållbarhet i VGR. Vid behov vara ett stöd till ombud för barnets rättigheter vid genomförande av prövning av barnets bästa/barnkonsekvensanalys, se rubrik [Prövning av barnets bästa/barnkonsekvensanalys](#).

Uppdraget som ombud för barnets rättigheter

- Genomföra regionens utbildning för ombud för barnets rättigheter, se rubrik [Utbildning för ombud](#).
- Delta i arbetet med barnets rättigheter på för uppdraget aktuella enheter. Bland annat i samverkan med chef säkerställa att samtlig personal går VGR webbutbildning [Barnkonventionen - från teori och praktik](#) på lärportalen.

- Ansvara för att namn och kontaktuppgifter på ombud för barnets rättigheter för respektive verksamhetsområde, presenteras på SÄS interna [insida för kontaktuppgifter till ombud för barns rättigheter](#).
- Delta i kontinuerligt förbättringsarbete för bra omhändertagande, god tillgänglighet och åldersanpassad information för barn och unga.
- Vara delaktig i att uppmärksamma behov av prövning av barnets bästa/barnkonsekvensanalys, t.ex. vid organisationsförändringar, ombyggnationer, m.m.
- Delta i lokalt förvaltningsövergripande nätverk med andra ombud för barnets rättigheter samt, om möjligt, delta i regionala nätverksträffar.

Avsatt arbetstid för uppdraget

Tidsåtgången för uppdraget som ombud för barnets rättigheter varierar mellan olika verksamheter, över tid och verksamhetens behov. Närmaste chef ansvarar för att tillräcklig tid avsätts för detta uppdrag.

Prövning av barnets bästa/ barnkonsekvensanalys

Prövning av [barnets bästa/barnkonsekvensanalys](#) är ett verktyg för att säkerställa att barns rättigheter finns med i verksamhetens beslutsfattande/åtgärder. Vid behov av stöd i prövning av barnets bästa/konsekvensanalys kontaktas förvaltningsövergripande samordnare.

Genomförande

Utbildning för ombud

VGR-utbildning för ombud för barnets rättigheter ges kontinuerligt för att ge nya ombud grundläggande kompetens. Den omfattar barnets rättigheter, barnrättsperspektivet och barnkonventionens tillämpningsmöjligheter. Utbildningen syftar till att sprida kunskap om konventionen och uppdraget, för vidare spridning och bevakning inom den egna verksamheten.

Ombuden erbjuds lokala och regionala nätverksträffar för dialog och fortbildning. Stöd för information, material, utbildning, goda exempel och erfarenhetsutbyte finns i regional digital plattform som varje ombud för barnets rättigheter har tillgång till efter genomgått utbildning.

Barn som anhöriga

Ett barns behov av information, råd och stöd ska särskilt beaktas om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med (Hälso-och sjukvårdslagen (2017:30) kap 5 7§ om barn

som anhöriga). Med förälder eller annan vuxen avses biologisk förälder, bonusförälder, adoptivförälder, familjehemsförälder och andra vuxna runt barnet och dess familj. Barnets rätt som anhörig inkluderar även syskon med sjukdom, funktionsnedsättning, missbruk/beroende, våldsutsatthet eller om syskon avlider. För vidare information, se regional riktlinje [Barn som anhöriga](#).

Vården ansvarar för att personal ska ta reda på om patienten har barn och vem som ansvarar för barnet under vårdtiden. Även i akuta situationer, t.e.x. inläggning akut eller vid ambulanstransport behöver frågan ställas. För stöd i att fråga om barn som anhöriga och dokumentera inhämtade uppgifter används bilaga [Barn – och familjeformulär](#). Formuläret finns även i Melior under *Korr/Intyg*.

Information

Hälso- och sjukvården ansvarar för att informera om sjukdomen eller skadan, om den aktuella situationen samt vad som kan komma att hända. Det kan även handla om att barnet visas runt på avdelningen/mottagningen och görs delaktig i det som sker runt den sjuke när så är lämpligt. Om föräldrarna vill ha hjälp med att informera och samtala med barnet bör personalen kunna tillgodose detta önskemål. Ansvarig sjuksköterska, läkare eller kurator kan samtala med barnet om förälderns/närståendes sjukdom. Som stöd vid samtalet kan med fördel bilagan [Handledning vid samtal](#) användas.

Den information om det stöd som ges ska vara anpassat till barnets ålder och mognad.

Språktolk används när barnet och/eller den vuxnes förståelse av svenska språket är begränsad. Har den vuxne och/eller barnet behov av teckenspråktolk, skrivtolk, syntolk, bildstöd med mera används detta, se riktlinje [Kommunikationshjälp i patientarbete - resurser och stöd för vårdpersonal, SÄS](#).

Om det finns misstanke att barnet kan fara illa p.g.a. utebliven information, råd och stöd eller av annan orsak, ska det göras en anmälan till socialtjänsten, enligt rutinen [Anmälan om oro för barn och unga](#).

Vid dödsfall

Barn ska inte hållas utanför vid närståendes dödsfall. Vid ett oväntat dödsfall kommer ett barns reaktioner att styras av hur den närstående dött, hur de fått information om dödsfallet och av själva förlusten. Det är viktigt att barnen får möjlighet att delta i olika ritualer, exempelvis avskedsstund och visning. Vid avsked av den avlidne görs detta i sällskap med en närstående person, som barnet har förtroende för.

Erbjud hela familjen att i lugn och ro vara ensamma med den avlidne om så önskas. Om avskedet inte kan ske på vårdavdelningen, kan det exempelvis ske i kapellet. Sjukhuskyrkan är ofta behjälplig med detta, se riktlinje [Dödsfall - Transport av avlidna inom SÄS och avsked i avskedsrum/kapell](#).

Närstående till alla patienter som avlider på sjukhuset ska erbjudas efterlevandesamtal. Dokumentera under fria aktiviteter, AVLIDEN PATIENT att efterlevandesamtal har erbjudits, om närstående tackat ja eller nej och vem som tar kontakt, se rutinen [Efterlevandesamtal, SÄS](#)

Uppföljning

Uppföljning av rutinen sker genom:

- Att samtliga verksamheter är ombud för barns rättigheter och att deras kontaktuppgifter är publicerade på SÄS interna insida.
- Att följa upp antal prövningar av barnets bästa/barnkonsekvensanalys som genomförts under ett kalenderår.

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Nina Glebe, kurator, kurator- och psykologienhet/neurologi, rehabilitering och nära vård, SÄS

Remissinstanser

Verksamhetschefer, SÄS

Fastställt av

Jerker Nilson, chefläkare, SÄS

Nyckelord

närstående, anhöriga, stödfunktioner, stödsamtal, stödresurser

Referensförteckning

1. Lagen (2018:1 197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.
www.riksdagen.se under rubrik *Dokument & lagar*
2. Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) Kap 5 §7.
www.riksdagen.se under rubrik *Dokument & lagar*
3. Barn som anhöriga. Regional riktlinje Västra Götalandsregionen
<https://hittadokument.vgregion.se/regionovergripande>

Länkförteckning

- VGR webbutbildning Barnkonventionen- från teori till praktik
<https://larportalen.vgregion.se/course/view.php?id=75>
- Kontaktpuppgifter till ombud för barns rättigheter på SÄS insida
<https://insidan.vgregion.se/forvaltningar/sodra-alvsborgs-sjukhus/vard/medicinska-omraden/barn-pediatric/barnens-rattigheter-i-varden/ombud-for-barnets-rattigheter>
- Prövning av barnets bästa/barnkonsekvensanalys
www.vgregion.se/regional-utveckling/omraden/social-hallbarhet/manskliga-rattigheter/barnets-manskliga-rattigheter---barnkonventionen/genomforande-av-barnkonventionen-i-vgr/barnkonsekvensanalys
- Kommunikationshjälp i patientarbete - resurser och stöd för vårdpersonal, SÄS. Sjukhusövergripande rutin, SÄS
<https://hittadokument.vgregion.se/sas>
- Anmälan om oro för barn och unga. Sjukhusövergripande rutin, SÄS
<https://hittadokument.vgregion.se/sas>
- Dödsfall - Transport av avlidna inom SÄS och avsked i avskedsrum/kapell. Sjukhusövergripande riktlinje, SÄS
<https://hittadokument.vgregion.se/sas>

- Efterlevandesamtal, SÄS. Sjukhusövergripande rutin, SÄS
<https://hittadokument.vgregion.se/sas>

Övriga länkar

- VGR avdelning social hållbarhet.
<https://www.vgregion.se/regional-utveckling/omraden/social-hallbarhet>
- VGR plan för mänskliga rättigheter
www.vgregion.se/regional-utveckling/omraden/social-hallbarhet/manskliga-rattigheter
- VGR barnets mänskliga rättigheter- barnkonventionen
<https://www.vgregion.se/regional-utveckling/omraden/social-hallbarhet/manskliga-rattigheter/barnets-manskliga-rattigheter---barnkonventionen/genomforande-av-barnkonventionen-i-vgr/barnkonsekvensanalys>

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Nina Glebe, (ningl1), Kurator leg Hälso o

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9642-738863596-54

Version: 10.0

Giltig från: 2024-04-12

Giltig till: 2026-04-11